

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvzemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Mnogo hrupa za nič.

Stara stvar je, da pomenijo jugoslovanske vladne krize le v izjemnem slučaju kako razčiščenje pojmov ali situacij. Toda vsebinsko tako negativne krize, kakor je sedanja, vendarle še nismo imeli, pa čeprav je bilo obilo hrupa.

Za demokracijo, za enakopravnost, za popolnoma nov režim in slično se je govorilo tedne in tedne, da, cele mesece, ko pa je bilo treba vse to izvesti, se je izkazalo, da sploh ni šlo za vse te lepe stvari, temveč le zato, kdo postane minister in gospodar vladnega aparata, da z njim utrdi svojo stranko in si zaglasi svoj mandatek.

Zato pa je tudi koncentracijska vlada tako žalostno propadla. Da bi koncentracijsko vlado potrebovali, je gotovo, ker tako naš notranji ko zunanji položaj zahtevata koncentracijo vseh sil naroda. Dejansko smo tudi slišali deklamirani o potrebi, da pridejo na vrh samo najspodobnejši med sposobnimi, ko pa je prišlo do tega, da bi morali biti ti elitni ljudje tudi imenovani, smo slišali samo imena starih strankarjev, ki so že dostikrat dokazali, kaj vse ne znajo, še nikoli pa niso podali dokaza, da nekaj res znajo. Vse tako kričavo zahtevana koncentracija se je tako izkazala le kot čisto strankarska zadeva, ki naj etablira diktat strankarskih šefov, pa naj bo njih sposobnost še tako problematična.

Samo to težnjo je pokazal ves potek vladne krize in zato je bila vsa vladna kriza tako negativna, da smo danes tam, kjer smo bili par tednov pred izbruhom krize. Kakor tedaj, tako je tudi sedaj rešitev odvisna od stališča demokratske stranke. Ali bo že ta imela enkrat pogum, da se celotno obrne k Radiću in Pribičeviću ali pa ostane v vladni koaliciji. Ali bo Davidović zmagal na vsej črti ali pa pridemo do razkola v demokratski stranki in s tem do res nove grupacije parlamentarnih sil. Popolnoma ista vprašanja kakor pred tedni, ko še ni sklepal demokratični klub.

Ali pa je bilo treba vsega tega hrupa in razburjanja, da smo po tolikih izgubljenih dnevih prišli tja, kjer smo bili, pa je seveda drugo vprašanje. Če pravi danes g. Davidović, da zahteva garancije, da bo res zavladal nov režim, ali ni bil dolžan zahtevati te garancije že od vsega začetka, ko je sklenil to koalicijo z radikali? Ali je naša politika v resnici tako otročja, da nikdar naprej ne ve, kam jo morajo nujno dovesti dogodki?

Politika vendar ni le plod slučajja, temveč gotovih dejstev, ki so vedno znana. Kakšno politiko bo vodil radikalni klub, vendar ni nobena uganka, temveč vsakdo si lahko izračuna, kako stališče morejo zavzeti radikalni poslanci. Zato so morali demokrati že davno vedeti, če morajo zahtevati notranje ministrstvo za sebe in ne šele sedaj, tik pred sprejemom proračuna. To silno diši po izsiljevanju, s čemur se pa demokracija ne ustanavlja.

Ni večje nesreče, kakor so neodložni politiki. Vse delo zastane vsled njih neodločnosti in samo polovičarski zakoni in odredbe so zaradi njih mogoče. A tudi same nejasne situacije. Zato preživljamo tudi več ko pol leta latentno vladno krizo in če bi bila z demokratske strani izrečena takoj odločna beseda, bi imeli že davno razčiščen položaj in ne bi izgubili na tempu, kakor smo tako izgubili. Zato je skrajni čas, da se ta nejasnost preseka in čim preje, tem bolje. K skupnemu delu ni mogoče nikogar siliti in če skupščina ne spravi sama skupaj delovne večine, potem naj gre, ker so volitve edin lek.

Čisto pa zadostuje, če imamo na gle-

Vstane stara, a rekonstruirana vlada.

Beograd, 15. februarja. Vukičević je včeraj opoldne izjavil, da bo radikalni klub zvečer na seji rešil vprašanje demokratskih pogojev in izrekel zadnjo besedo o fazi krize. Tako se je sinoči tudi zgodilo. Radikalni klub je odklonil zahteve Ljube Davidovića, da se odstopi demokratom notranje ministrstvo in da se osnuje korporacija iz načelnikov parlamentarnih skupin, ki bi obravnavala vsa važna vprašanja, da s tem olajša delo vlade.

Na ta način je prišlo do prekinjenja pogajanj med Davidovićem in Vukičevićem. To je splošen vtis vseh parlamentarnih skupin. Opazilo se je, da je opoldne vladal pri Davidoviću kot pri Vukičeviću velik optimizem, saj je Vukičević izjavil, da so demokratski pogoji sicer težki, da se pa vendar morejo sprejeti. Vukičevićovo razpoloženje se je spremenilo, ko je posetil dr. Voja Marinkovića. Opoldne se je Vukičević vrnil v radikalni klub in ostal tu nekaj časa v razgovoru s svojimi prijatelji. Po tem razgovoru so radikalni poslanci tudi tisti, ki so bili optimistično razpoloženi izjavljali, da ne bo mogoče sprejeti demokratskih pogojev, kolikor se tičejo odstopa notranjega ministrstva. Oni smatrajo, da bi, če izroče notranje ministrstvo demokratom, to pomenilo, da izročajo demokratom tudi polno moč v državi kakor tudi kar največji vpliv v vseh vprašanjih. Kar se tiče parlamentarnega telesa, ki bi se sestajal iz načelnikov parlamentarnih skupin, bi tako telo po mnenju radikalov pomenilo neko parlamentarno kontrolo. Tako delo bi vladi iz bilo iz rok vsako inicijativo, tako da bi vlada delala samo to, za kar bi se odločili načelniki strank, a odgovornost za to delo pa bi nosila vlada sama.

Tako je bilo ustvarjeno razpoloženje, ki se je na sinočni seji radikalnega kluba samo še utrdilo. Posebno se je podčrtavalo vedenje dr. Voje Marinkovića napram Davidovićevim pogojem. Dr. Marinković je dal sporočiti, da baje zaradi bolezni ne more stopiti v vlado. S tem pa je v resnici hotel le dati na znanje, da neče od Ljube Davidovića nobenih uslug. Hkrati je pokazal, da je on pričakoval drugačen svoj razvoj krize, kakor pa so ga pričakovali v demokratskem klubu. V radikalnih krogih povdarjajo, da je

razvoj sedanje krize v toliko značilen, da sta Velja Vukičević in dr. Marinković dobila od Ljube Davidovića priznanje. To je za nju posebne moralne vrednosti. Davidović je priznal, da bi sodeloval tudi pod vlado Velje Vukičevića. Voja Marinković pa je dobil tisto priznanje, ki mu ga ni hotel dati demokratski klub. Izgleda torej, da je bila tendenca drugega dela krize v tem, da se Davidović kompromitira pred demokratskim klubom in se pripravi v popolno nasprotje z odločitvijo in z resolucijo demokratskega kluba ter s stališčem demokratskega kongresa ter se usmeri v politiko, ki jo je do zdaj vodil Voja Marinković.

Davidovići prijatelji pa tolmačijo stvar drugače. Oni pravijo, da je Davidović hotel napraviti neke koncesije, s tem pa pridobiti koristi za demokratsko stranko. Sedaj smatrajo, da ima Davidović proste roke napram Voji Marinkoviću kakor napram Velji Vukičeviću, ki sta šla za tem, da izigrata Davidovičev položaj v demokratskem klubu in v Narodni skupščini.

Važen moment v tej krizi je tudi bil, da je bilo odpravljeno z dnevnega reda vprašanje koncentracijske vlade. Na ta način je bilo Velji Vukičeviću omogočeno, da vzpostavi svojo koalicijo, kakor je bila pred krizo.

Baje se sme za danes pričakovati sestava nove vlade. To bi bila delovna vlada. Izgleda, da bo obvezana tudi za volitve. V vlado bi šli radikali, demokratje, klerikali in muslimani. Voja Marinković bo do danes že toliko okreval, da bo lahko zopet prevzel posle zunanjega ministrstva.

Med radikalnimi ministri bi se izvršile nekatere izpremembe. Krsta Miletić bi dobil poštno ministrstvo, Milan Simonović pravosodje, Ceda Mihajlović zdravstvo, Miša Trifunović ali Milorad Vujičić pa vere. Iz vlade bi šli Kočić, Subotić in Obradović. Od demokratskih ministrstev bi vsi ostali še naprej v vladi. Prav tako bi muslimani in klerikali obdržali svoje dosedanje resore. Konec krize bi bil ta, da se obzuespeši delovanje za koncentracijsko vlado, da se izigra oseba Ljube Davidovića in da končno pride do iste situacije, kakor smo jo imeli pred krizo.

Radikali ne dajo demokratom notranjega ministrstva.

Beograd, 15. februarja. Včeraj popoldne ob 5. je bila seja radikalnega kluba, ki naj bi končno odločila o zahtevah demokratskega kluba za vstop v koalicijsko vlado Velje Vukičevića. Najvažnejša in najkategoričnejša je bila zahteva demokratov, da dobe notranje ministrstvo. Za sejo je vladalo veliko zanimanje. Bila je tudi najvažnejši politični dogodek včerajšnjega dne.

Seja se je pričela kmalu po 5. S sklicanjem po imenih je bilo ugotovljeno, da je bilo navzočih 88 poslancev. Predsednik kluba Velja Vukičević je sejo otvoril potem po je obširno poročal o poteku razgovorov in pogajanj, ki jih je zadnja dva dni vodil s posameznimi politiki, odkar je dobil mandat za sestavo koalicijske vlade. Povedal je, da je govoril najprej z dr. Korošcem in z dr. Hrasnico in se je seveda z njima sporazumel. Sloven-

dališču »komedijo »Mnogo hrupa za nič« in res ni treba, da bi se taka komedija igrala tudi v našem političnem življenju. Naj bo že hrupa in boja mnogo, toda za nekaj, kar je pozitivno!

ci in muslimani so ostali pri istih pogojih, ob katerih so bili dosedaj v vladi.

Čisto drugačna je bila stvar z Davidovićem. On je najkategoričnejše zahteval za demokrate notranje ministrstvo. Brez izpolnitve tega pogoja in sporazuma. Davidovičeve pogoje je Vukičević predhodno vzel na znanje, ker so se mu zdeli sprejemljivi. Sicer se pa več stvari, ki jih je zahteval Davidović, že izvaja, na pr. kar se tiče gospodarske krize in prehrane pasivnih krajev. To niso pogoji, ker je vlada že sklepala tako v gospodarski krizi kot o prehrani. O tem delu je obveščena tudi demokratska stranka, saj so bili njeni zastopniki v vladi. Oni vedo, koliko se je delalo in kaj. To je končana stvar.

Davidović pa je za vsako ceno zahteval tudi notranje ministrstvo. Pogoj je kategoričen, toda utemeljitev je nesrečna. Davidović je namreč zahteval notranje ministrstvo zato, ker je baje treba vzpostaviti pravni red v državi. — Sedaj imate pred seboj te pogoje, je dejal Vukičević, pred seboj imate ves položaj. To vam sporočam, vi pa sklenite, kakor hočete: za ali proti.

Potem se je otvorila diskusija, ki so se je udeležili Ilija Mihajlović, Milan Simonović, Dragotin Kojić, Puniša Račić, Stevo Pavlović in Velja Popović. Vsi govorniki so se odločno uprli Davidovićevim pogojem in najkategoričnejše odklanjali njegovo zahtevo po notranjemu ministru, zlasti pa še motivacijo te zahteve.

Če bi sprejeli to utemeljitev, bi radikalni priznali, da so uvedli v državo pravni nered. Sedaj pa da prihajajo demokrati in rešujejo pravni red. Govorniki so bili zelo ostri in so v svojih izjavah povdarjali zasluge radikalne stranke v boju za svobodo, demokracijo in parlamentarizem. Naglašali so, da se nikakor ne sme dovoliti, da bi sedaj demokratje reševali državo od radikalov.

Razprava bi se bila morala še nadaljevati, toda Velja Popović je stavil predlog, da se preide k glasovanju o tem, ali se Davidovičevi pogoji sprejmejo ali ne. Sam je predlagal, da naj se zahteve demokratov soglasno odklonijo. Razprava se je res nato končala ter se je prešlo k glasovanju. Glasovalo se je dvakrat. Pri prvem glasovanju so bili Davidovičevi pogoji soglasno odklonjeni. Velja Vukičević pa je potem vnovič vprašal, ali ni kdo nasprotnega mnenja, pa se ni nihče oglašil.

Beograd, 15. februarja. Vest o odklonitvi demokratskih pogojev za vstop v vlado po radikalnem klubu se je brž raznesla po vsej skupščini. Dr. Korošec je takoj odšel k Velji Vukičeviću na sestane, da se informira, kaj je na stvari. Videlo se je, da je bil jako zadovoljen, ker so bile demokratske zahteve odbite. Pozornost je vzbudilo, da je dr. Ninko Perić še med trajanjem klubske seje odšel v zunanje ministrstvo, kjer se je sestal z nekim prijateljem Voje Marinkovića. — Po seji je odšel Velja Vukičević na dvor, kjer je ostal samo malo časa. Obvestil je kralja, da je radikalni klub odklonil demokratske zahteve za vstop v vlado. Nato je odšel v ministrsko sobo narodne skupščine, kjer je srečal Ljubo Davidovića, ki ga je pred vhodom ogovoril: »Kaj je, Velja? Odklonili ste tisto? Dobro, dobro!« Nato je Davidović šel v ministrsko sobo in se začel razgovarjati z Vukičevićem.

Ko je Davidović odhajal s tega sestanka, je izjavil novinarjem: »Ne sprejmejo naših pogojev in nočejo nam dati notranjega ministrstva. Jaz sem odgovoril, da ne morem sprejeti tistega, kar oni zahtevajo.« — Na vprašanje novinarjev, ali so pogajanja prekinjena, je Davidović odgovoril: »Sedaj grem v klub, da obvestim poslance. Sam ne morem tega odgovora sprejeti.« Velja Vukičević je izjavil novinarjem »Povedal sem Davidoviću, da je naš klub odklonil njegove pogoje. Sedaj bom počakal na konec.«

SEIPEL PRI MASARYKU.

Praga, 15. februarja. Avstrijski koncar Seipel je bil na kosilu pri predsedniku republike Masaryku. Po kosilu se je dolgo z njim posvetoval. Seipel je popoldne posetil Šrameka.

ITALIJANSKE VESTI O JUGOSLOVENSKI MORNARICI.

Rim, 15. februarja. Agenzia Radio Nazionale potrjuje vesti, da bo proti koncu tega meseca prišel v St. Lazaire oddelek jugoslovenske vojne mornarice, sestoječ iz ene ladje in 2 podmornic. V St. Lazairu bo ta oddelek prevzel še 1 podmornico, ki je že gotova. V tej ladjedelnici se izdelujejo še tri vojne ladje za Jugoslavijo.

EMANDI V POSLOVILNI AVDIENCI.

Beograd, 15. februarja. Včeraj je kralj sprejel v poslovilni avdienci dosedanega rumunskega poslanika Emandija.

„Mladini“ v SDS.

V slovenskem političnem življenju niso bili med »mladini« in »starini« nikakoli nova ali posebnost. Take boje poznajo politične stranke tudi drugod, kajti zakon narave je tak, da mladi, krepki naraščaj stremi vedno višje, dokler se ne prerije do vrha, odkoder strmoglavijo ostarele politične mogotce v morje politične pozabljenosti. Boje med »mladini« in »starini« so doživeli Čehi (Mladočehi in Staročehi), doživeli so jih Nemci, socialisti vseh vrst in tudi v SLS je pred leti boj med mladino in starino bil prav živahen.

Tudi slovenski naprednjaki so že doživeli tako borbo. To je bilo v dobi, ko se je pokojni dr. Tavčar moral počasi udajati silnemu pritisku mladega naprednjakega naraščaja pod vodstvom znane klike, naj izroči in prepusti politično vodstvo slovenskega naprednjakstva mlajšim in krepkejšim močim.

Naprednjaška mladina, ki je pred leti znala na zelo nelep način potisniti ranjkega dr. Tavčarja in njegove politične sodelavce na stran, pa po letih ni bila več posebno mlada, ampak je ostala že zelo blizu viška moške dobe. Od tedaj pa do danes je preteklo pa že zopet lepo število let in naravno je, nekdanja »mladina« danes ni več mlada, ampak da že zelo peša in stari. Posledica je, da rije izpod nekdanje mladine — današnje starine — že zopet nova mladina prav krepko na dan!

Nekdanja mladina, namreč tista, ki je izpodrinila ranjkega dr. Tavčarja in ga obsodila na politični pokoj, ni imela lahkega posla. Dr. Tavčar je bil silna avtoriteta in je lahko kazal tudi na lepe uspehe svojega dela in dela svojih političnih tovarišev. Dr. Tavčar sicer ni pripeljal svoje čete do zmage v deželi, toda zapustil je svojo čelo spoštovano. Ščit napredne stranke je bil čist, ko ga je dr. Tavčar izročil svojim mladinskim naslednikom. Mnogo lažji posel pa bo imela današnja »mladina« v SDS z današnjimi starini v SDS.

Današnji starini - voditelji SDS so zapustili takoj po prevzemu vodstva stranke demokratska tla in so se popolnoma nehali brigati za narod, t. j. za ljudsko maso, ki je v deželah s splošno volilno politiko edino odločilna, in so začeli delati politiko od zgoraj navzdol: s pomočjo mogočnega bančnega kapitala in z vladno močjo so hoteli dati svoji stranki tisto veljavo, ki jo more dati politični stranki v demokratski državi edinole ljudska masa. To pa je bila prva in kardinalna pol. pogreška današnjih starinov SDS.

Samo ordinarna demagogija.

Vsled propadle koncentracije in vsled nejasnega položaja se je zasvetilo končno tudi esdeesarskemu popoldnevniku, da vendar ni izključeno, da bomo še letos doživeli skupščinske volitve. Ker pa je tudi na ljubljanskem magistratu položaj silno nesiguren, more priti v Ljubljani tudi do občinskih volitev. Vzroka je torej dovolj, da prišlo esdeesarski svoj neslavni boj s klerikalnim linterom, ker tako daleč še niso napredovali, da bi bili zmogni tudi za kak drug in mnogo bolj koristen boj.

In tako je večeraj objavil esdeesarski popoldnevnik kar dva članka priti klerikalcem in sicer enega, ki naj služi za agitacijo pri skupščinskih, drugega pa, ki naj utrdi esdeesarske borbe za občinske volitve. Oba članka sta po svoji vsebini tako plitva, da samo čestitamo onim, ki so tako skromni, da jih more njih prazna vsebina ogreti.

Kljub temu pa ne moremo na pisarenje esdeesarskega popoldnevnikarja molčati, ker ne moremo trpeti, da se s stanovanjsko bedo uganja demagogija. To pa je zagrešil esdeesarski popoldnevnik.

Piše namreč, da ni dr. Gosar preskrbel kredite za zidanje stanovanjskih hiš, da ni SLS dosegla niti to, da bi se gradilo poslopje poštne hranilnice, da ni votirala oblastna skupščina kreditov za stanovanjsko akcijo, da so se klerikalci celo absentirali od občinske seje, na kateri se je debatiralo o stanovanjskem vprašanju, skratka, da je SLS v prvi vrsti odgovorna za vso stanovanjsko bedo.

Najsi so ti očitki izrečeni s še tako penastim ogorčenjem, vendar niso nič drugega kot prazna demagogija.

Druga pogreška je bila in je še v tem, da današnja stara gospoda te svoje politike nikdar ni hotela jasno deklarirati, ampak je vedno igrala dvojno igro: na eno stran je služila zvesto interesom velikega kapitala (kar samoposebi še ne bi bilo tako hudo, ker imajo tudi kapitalistične in desničarske stranke svoj politični raison d'être), na drugi strani pa se napram ljudstvu izgrajvala kot nekaka ljudska stranka, ki hoče varovati tudi interese kmetov, delavcev in sploh socialno šibkejših slojev. S to dvojno igro so današnji starini v SDS res nekaj let vlekli ljudi za nos, dokler je namreč naprednjakom zastiralo brezmejno sovraštvo do klerikalcev oči tako, da bruna v svojem očesu niso videli. Počasi pa se je začelo svitati tudi v naprednjaških vrstah, in današnji mladini v SDS zahtevajo odločno razčiščenje: Ali dosledno za velekaptal, ali pa dosledno na ljudsko stran!

Zaradi političnih grehov, ki jih je zagrešila današnja starina v SDS, ima naprednjaška mladina jako lahko stališče v svoji borbi proti svojim starinom. Mladina hoče dosledno z ljudstvom, ker je orientirana na levo, hoče pa tudi dosledno prelom z velekaptalom, ki ga milostno prepušča starinom, češ če mislijo starini, da jim bo pet ali šest velepodjetij dajalo mandate, naj se jih le naprej drže. Sami pa se hočejo politiki starinov odreči do temelja in si poiskati zaslonbe v masi — brez starinov!

— Tendenco mladinov krepi še okolnost, da računajo na mnogo lažje zblizanje s sorodnimi političnimi skupinami, če enkrat za vselej in to čim prej, prepuste svoje starine njihovi zasluženi usodi.

Mladini se starinov tudi zaradi njihovega časopisja ne boje, čeprav jim na tem polju ne morejo tako lahko blizu. Toda oni vedo, da ima časopis le tako dolgo svojo moč, da klerik ga ljudje bero in dokler ljudje — vjamejo! Mladini pa so odločni, da ukrenejo med ljudstvom vse, da bo uspeval njihov list.

Da bo slika razmer v današnji SDS popolna, je treba omeniti še, da imajo današnji »mladini« jako krepko oporo tudi v mlajši ženski generaciji, ki šteje lepo število jako borbenih članic. Je že tako, ženska je ženska. Tudi možje niso radi drugim le za večno štafazo, ženske pa še manj. Vpliv ženske energije na moške je pa znan več kot dovolj in zato ni dvoma, da bodo mladini kmalu zmagali.

bitev, ki opravičuje marsikak nepopularni korak, ki ga mora storiti SLS vsled svojega sodelovanja v vladi.

Nalašč povdarjamo to zaslugi SLS, ker moramo žal dan za dnevom konstatirati, da se napredna javnost vsled nerazsodnega pisanja esdeesarskega časopisja, še danes ne zaveda, da so edino oblasti ona pot, ki vodijo do nedeljene Slovenije. Je več ko žalostno, da je to Srb Ljuba Jovanović spoznal, da pa tega niso spoznali slovenski naprednjaki, ki so kot Slovenci na tem osebno interesirani.

Zato pa tudi naši tudi-naprednjaki nimajo nobene pravice karkoli očitali oblastnim skupščinam in odborom, ker so dosedaj njih delo le ovirali in niti niso razumeli, kaj da morejo postati oblasti Sloveniji.

Naravnost smešno pa je zahtevati, da bo oblast takoj ob svojem pričetku, ko še ni imela denarja začela graditi stanovanja. Tak očitok more najti pač samo esdeesarski popoldnevnik.

Neverjetno neiskrena so tudi izvajanja glede Ljubljane. Dejstvo je, da je baš SDS nasprotovala stanovanjskemu obligacijskemu posojilu. Sedaj pa bi se bahali kot prvi borci za odpravo stanovanjske bede.

Kakšni borci za stanovanjsko bedo pa so v resnici, priča baš zgodovina boja za gradnjo palače poštne hranilnice. Ze pod PP-režimom bi se morala graditi palača, ker pa je hotela nekaka banka prodati neko svojo hišo državi in je bila zato proti gradnji nove palače, ni bila ta sezidana niti leta 1925, niti l. 1926 in 1927, temveč se prične graditi šele sedaj, ko je SLS v vladi. Taka je resnica!

Ni je večje bede, kakor jo odkriva stanovanjska kriza. Zato pa tudi ljudje s srcem iz te krize ne bodo nikdar kevali političnega kapitala. Taka vloga je prihranjena le demagogom, ki ne poznajo nobenega ozira in ki so brez vsake prevdarnosti.

Zakaj tudi to je jasno, da je stanovanjsko vprašanje tako težavno, da moramo biti srečni, če ga bodo vse stranke v složenem delu vsaj na pol rešile. Nikdar pa ne pridemo do rešitve, če bodo tudi stanovanjsko vprašanje hoteli uporabljati nekatere stranke le za medsebojen strankarski boj.

In to je zagrešil esdeesarski popoldnevnik in zato smo to demagogijo — pribili!

Politične vesti.

— Zakaj je propadla koncentracijska vlada? Beograjske »Novosti«, organ zemljoradnikov pišejo: »Če se objektivno presoja do godki zadnjih dni, potem se more konstatirati, da je glavni vzrok neuspeha v tem, ker nima veliko število politikov žive zavesti za dejanske potrebe in splošne interese zajednice. Tudi sedaj so mislili gotovi politiki samo na izkoriščanje oblasti v svoje strankarske svrhe. Koncentracija je doživela neuspeh najprej vsled neumestnih pretenzij, da mora biti šef koncentracije človek, ki je strankarsko opredeljen. Tako se je šlo po stari poti, mesto da bi pomenila koncentracija ravno nevtralizacijo strankarskega boja in zbiranje najmočnejših sil in avtoritet za narodno delo v svrhe rešitve države od notranjih in zunanjih opasnosti.« — Popolnoma točno je to mnenje »Novosti« in obenem jasen dokaz, kako pravilna so bila naša izvajanja, da pri vsej akciji takozvane seljačke demokracije in tudi »združene demokracije« ne gre ne za demokracijo in ne za resno delo, temveč le za strankarske interese. Zato pa je tudi morala koncentracija propasti, ker če je bilo strankarstvo edino jedro vse akcije za koncentracijo, potem je še vedno ceneje, če je pri vladi čim manj strank.

— Položaj v Nemčiji še nejasen. Pismo predsednika Hindenburga ni napravilo onega učinka kakor se je mislilo. Nekateri stranke se celo odločno nastopile proti temu vmešavanju predsednika republike. Sedaj se vrše posvetovanja med strankami, da bi se vendar na kak način dosegla delazmožnost parlamenta. V pospešenem delu naj bi parlament do konca marca rešil proračun in naknadne kredite, nakar bi bil razpuščen in bi bile maja volitve. Ni pa še gotovo, če bo do tega sporazuma tudi prišlo. Nemški nac. zahtevajo, da naj bo imenovana poslovna uradniška vlada, ki naj vodi vse posle do konca decembra, ko poteče zakonodajna doba parlamenta. Proti temu predlogu pa so z vsa odločnostjo nastopili socialni demokra-

ti, ker bi taka vlada pomenila dejansko vlado meščanskega bloka. Zato groze socialni demokrati, da bi proti taki vladi nastopili z vsami sredstvi.

— Za našo skupščino. Zaščita najemnikov in gradnja stanovanj v Prusiji. Pruski deželni zbor razpravlja sedaj o stanovanjski akciji. Minister dr. Hirtleser je v razpravi izjavil, da bo odpravljen zakon o zaščiti najemnikov šele potem, ko se bodo izenačile najemnine v starih stanovanjih z onimi v novih in se približale višini, ki je za široke sloje sprejemljiva. Najdalje bo veljala stanovanjska zaščita za stanovanja manj premočnega prebivalstva. Ali ne bi kazalo, da bi tudi pri nas izdajale oblastne skupščine stanovanjske zakone? — Nato je poročal minister o stanovanjski akciji Pruske. Leta 1926. je bilo zgrajenih 130.000 stanovanj, l. 1927. pa 176.000 in l. januarja 1928. je bilo v delu 90.000 stanovanj. Minister pa označuje akcijo kot nezadostno, ker je treba še vedno 600.000 stanovanj in je bilo to število lani znižano le za 54.000.

— Nettunske konvencije v veljavi. Ena glavnih ovir, da niso bile nettunske konvencije ratificirane, je bila v tem, ker bi imeli potem italijanski državljani vso možnost, da nakupujejo pri nas posestva in grade tovarne ter tako prodirajo gospodarsko in politično v našo državo. Zato je bil v prejšnji finančni zakon sprejet člen, po katerem smejo tuji državljani pri nas nakupovati zemljo v 50-kilometerski obmejni coni le z dovoljenjem vojnega in notranje ministra. Ta člen je pri nas še v polni veljavi. Sedaj pa je izdal pravosodni minister na predlog zunanjega ministra na vsa sodišča okrožnico, v kateri pravi, da ta člen za italijanske državljane ne velja. Svojo odredbo utemeljuje s tem, da je naša država sprejela l. 1920. konvencijo, po kateri so tudi za Jugoslavijo obvezne vse konvencije, ki jih je z zavezniki-mi državami sklenila Srbija. Po konzularni konvenciji, sklenjeni l. 1879 med kraljevino Srbijo in kraljevino Italijo, pa smejo italijanski državljani v Srbiji prosto nakupovati zemljo in isto pravico imajo tudi seveda srbski državljani v Italiji. To konvencijo je Italija leta 1923. objavila v »Gazzetti Ufficiale« in je postala s tem pravomočna. Zato je člen v finančnem zakonu nezakonit in zato naj sodišča priznavajo italijanskim državljanom pravico pridobivanja posesti v Jugoslaviji. — S to okrožnico pravosodnega ministra so dejansko uveljavljene nettunske konvencije, ker vse intervencije Bodrera so veljale predvsem zahtevi, da morejo italijanski opaniti v Dalmaciji priti do zemlje. — Okrožnica pravosodnega ministra pa najbrže le ne bo držala in neverjetno je, da bi se sodniki po njej ravnali. Kajti Italija je l. 1924 s svojim decreto lege izdala odlok, po katerem tuji ne morejo kupovati v obmejni coni zemlje. S tem je dejansko vzeta jugoslovnskim državljanom reciprociteta in zato tudi konvencija iz leta 1879 ne drži, ker ta izrecno povdarja, da velja le v slučaju reciprocitete.

POLITIČEN BAROMETER.

V dobi raznih vladnih kriz niso bili samo z debelimi črkami tiskani naslovi v »Jutru« ali v »Slovencu« značilen političen barometer, ki je kazal, na čegav stran se nagiblje »položaj«, ampak tudi na obiskovalcih raznih politično izrazitih kavarnah se je dalo presoditi, kam se nagiba vladna moč.

Tema dvema političnima barometroma v Ljubljani pa se je v najnovejšem času pridružil še tretji barometer: nedeljska maša v frančiškanski cerkvi ob 11. dopoldne.

Po Ljubljani gre namreč glas, da tisto mašo razni veljaki SLS zelo favorizirajo. Zakaj, nam ni znano. To so pa opazili razni brihtni ljudje, in so sklenili poskusiti svojo srečo, če se nagiblje položaj na stran SLS, ne samo z obiskom kavarne »Union«, ampak tudi z obiskom »enajste maše« pri oo. frančiškanih.

O rimskih damah, ki so zahajale rade v gledališče, je dejal ranjki pesnik Ovid:

»Spectatum veniunt — veniunt, spectantur ut ipsae.«

(Prihajajo gledat, da bi bile one same gledane.)

Tudi z enajsto mašo je tako — »veniunt, spectantur ut ipsi.«

(Hodijo, da bi jih videli.)

Imenuje se pa to »Charakterfestigkeit«.

Ivan Hribar:

MOJI SPOMINI.

Od 1853. do 1910. leta.

Ko sem prišel v Ljubljano, pristopil sem takoj k »Dramatičnemu društvu« in sem kmalu nato bil izvoljen v odbor ter v kratkem tudi za podpredsednika društva, dočim je predsednik bil Ivan Murnik, blagajnik pa dr. Josip stare. Odborove seje nisem menda nobene izpustil in pri marsikateri seji sem vplival odločilno. Tista leta je v pisarni banke »Slavije« služil I g n a c i j Borštnik, doma iz meni sosedne hiše v Cerkljah. Spoznal sem njegov igralski talent iz privatnih nastopov po gostilnicah v družbi uradnikov banke »Slavije«. Prepričan, da se brez strokovno podgotovljenega vodje predstave »Dramatičnega društva« ne dajo povzdigniti na višjo stopinjo, izposloval sem mu v odboru »Dramatičnega društva« podporo, da se je podal na Dunaj v dramatično šolo v ta namen, da po končanih študijah prevzame vodstvo predstav. Ko se je vrnil z Dunaja, bil je angaževan pri »Dramatičnem društvu«, kasneje pa pri slovenskem gledališču ter je brez dvojbe še danes najboljši slovenski gledališki umetnik.

29./I. 1912.

6. Josip Jurčič.

Še iz Prage sem dopisoval večkrat »Slovenskemu Narodu«. Ko sem v Ljubljano prišel, stopil sem zatorej z uredništvom »Naroda« takoj v zvezo, pošiljaljoč mu

32

semtertje kako notico. Ob tej priliki sem se seznanil z njega urednikom Josipom Jurčičem, katerega preje poznal nisem. Jurčič je imel bolj odbijajoče, ko privlačno obnašanje. Zato sva izpočetka občevala malo; a čim večkrat sva prišla v dotiko, tem bližja sva si postajala. Spoznal sem namreč, da se pod mrzlo vnanjostjo Jurčičevo skriva blaga duša. Začela sva semtertje hoditi skupaj na izprehode, pa tudi v »Čitalnični« restavraciji sva se večkrat shajala. Ob neki priliki, ko sva sedela pri kozarcu vina, pravi mi Jurčič: »Veste, jaz »Slavijo« priporočam zato, ker daje »Narodni tiskarni« vse tiskate; drugače bi je ne.« Odgovoril sem mu na to, ne da bi bil pri tem kaj posebnega mislil: »Jaz pa sem se »Narodni tiskarni« namenil nakloniti vsa tiskarska dela zato, ker je narodna.« Izgovorivši to, opazim takoj, da se je Jurčič čutil zadetega, kajti zarudel je v lice in zamahnil z desno roko po zraku. Čez nekaj časa izpregovoril: »Prav imate! Sram me je, da jaz nasproti »Slaviji« nisem zavzemal istega stališča. Če ne boste hudi, ponujam Vam bratovščino.« In trčila sva, od tega časa pa postala nekako nerazdružljiva.

Jurčič je prihajal često k meni na dom, kjer je predsedel včasih po cele ure. Zlasti mu je všeč bilo zakuhanu sadje, s katerim smo mu navadno postregli. Še potem, ko je v svojem stanovanju Na stolbi ležal na smrtni postelji, je bil vedno vesel, kadar smo mu tacega sadja poslali, dasiravno ga proti konci že veliko uživati ni mogel. — Občevanje z Jurčičem je bilo jako prijetno in prav prisrčno. Ta način občevanja mu je pa

tudi največ pripomogel da si je vedel med svojimi prijatelji pridobivati sotrudnikov za »Slovenski Narod«. Kadar je bil v zadregi za kak članek, naročil je enemu ali drugemu, naj mu ga spiše, in le redko mu je kdo to prijaznost odrekel. Tiste čase pisal sem zato tudi jaz prav veliko člankov za »Slovenski Narod« ter mu pošiljal tudi vedno kratke vesti.

Jurčič je že precej časa nosil kal smrti v sebi. Tudi jaz sem bil tiste čase jako slaboten. Vendar se je zgodilo, da sva včasih v pogovorih presedela po cele ure v gostilnicah in kavarnah. Nekoč sva prišla proti 11. uri zvečer iz kavarne v »Čitalnično« restavracijo. Sedla sva v prvo sobo k mizi, mimo katere se je hodilo v takozvano »prvaško sobo« ter si naročila liter vina. Ko iz prvaške sobe pride mimo naju Ivan Vilhar in vidi dve taki kislici ob tako pozni uri pri litru vina, izrazi svoje začudenje z vzklikom: »I, kaj pa vidva tukaj delata?!« Jurčič mu kratko a odmerjeno odgovori: »Lumpava.« — Vilhar se je po Jurčičevi smrti večkrat spominjal tega odgovora ter se je vselej smejal, kadar ga je omenjal.

Leta 1880. sem toliko obolel, da sem se podal za dva meseca v Sestripontone na italijansko Rivijero. Jurčiču pošiljal sem takrat za podlistek »Slovenskega Naroda« popis svojega potovanja po Italiji. Ko sem se imel vrniti, sporoči mi Jurčič, da je tudi on jako slab, da je moral leči in da upa najti zdravja le še v Italiji.

(Dalje prihodnjič.)

Dnevne vesti.

— **Gospod JUDr. Franju Tomišku, odvetniku v Ljubljani,** zaslužnemu delavcu na polju tutistike in spornih odnošajev med SHS in ČSR, je prezident češkoslovaške republike, v priznanje njegovih odličnih zaslug podelil odlikovanje reda Belega leva IV. razreda. Odlikovanje je izročil dr. Tomišku dne 11. februarja t. l. češkoslovaški konzul dr. Resl.

— **Vpokojitev srednješolskih profesorjev.** Prosvetni minister je podpisal ukaz o upokojitvi večjega števila srednješolskih profesorjev, ki so dosegli predpisano službeno dobo. Podpisani je tudi ukaz o upokojitvi nekaterih šolskih nadzornikov.

— **Prisiljen portoznamk v vrednosti 25 Din in 50 Din.** Porto-znamke v vrednosti 25 Din in 50 Din se vzamejo iz prometa ter se pretiskajo kasneje na 10 dinarsko vrednost.

— **Tujski promet v Primorju.** Tekom lanskega leta je prispelo s parniki v Split vsega skupaj 76.000 tujcev, od teh 1800 z inozemskimi parniki. Odpolovalo je iz Šibenika 69.900 potnikov, od teh 1900 z inozemskimi parniki.

— **Belo-modra knjižnica v Ljubljani razpisuje natečaj za pripovedni spis,** ki ga namerava objaviti v svojih prihodnjih publikacijah. Nagrada znaša 1000 Din. Za sprejete rozpise plača običajni honorar. Pogoji so sledeči: 1. natečaja se morejo udeležiti le slovenske pisateljice; 2. vsebina je poljubna, izključeni so mladinski spisi; 3. rokopis sme obsegati 6 do 8 tiskanih pol; 4. rokopis se morajo oddati vsaj do 1. septembra 1928 na naslov: »Belo-modra knjižnica«, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2. Vsak rokopis mora biti označen z geslom. Nenagrajeni rokopisi se vrnejo brez obveznosti.

— **Razpisani pošti.** Razpisana je služba pogodbenega poštarja v Jurkloštru (IV.1). Jamčevina 600 Din. Letni prejemki: redna plača 9400 Din, doklada 2700 Din, za odpravljanje in prevzemanje pošte izven uradnih ur 312 Din, za prenašanje pošte 9360 dinarjev. Dalje je razpisana služba pogodbenega poštarja v Podturnu (IV.2). Jamčevina 600 Din. Letni prejemki: redna plača 4800 Din, doklada 2400 Din. Prošnje s prilogami naj se pošljejo na poštno ravnanstvo v Ljubljani do 20. februarja 1928. Med prilogami mora biti tudi potrdilo krajevne oblasti, da ima prosilec zagotovljene prostore za pošto, kakor določa člen 16. pravilnika o pogodbenih državnih poštah.

— **Iz diplomatske službe.** Naš dosednji poslanik v Tirani Bora Jevlič je izročil svoje posle odpravniku Kasidoleu ter odpotoval iz Tirane na svoje novo mesto na Dunaj.

— **Iz prosvetne službe.** Učitelj petja na H. državni gimnaziji v Ljubljani je premeščen v Bihac.

— **Promocija.** Danes bo promoviran na zagrebški univerzi za doktorja medicine medicinec Anton Ravnikar iz Ljubljane.

— **Izpit za rezervnega artilj. podporočnika** sta z uspehom položila v štabu savske art. brigade dr. Marijan Wolf in abs. jur. Dušan Pipenbacher.

— **Namesto venca g. Matiju Ham** daruje rodbina Lušin Vedmal 100 Din Podpornemu društvu slepih. V počastjeje spomina blagopokojnega dr. Fr. Mohoriča darujejo 200 Din gojenke gospodinjske šole Mladika. Tem pl. darovalcem se kar najlepše zahvaljuje odbor.

— **Umrl je večeraj v Ljubljani zdravnik dr. Peter Košenina.** Pokojnik si je bil zlomil pred tremi leti pri padcu roko. Nastale so komplikacije, vsled katerih roke ni bilo mogoče več ozdraviti in je začel preje krepki moč splošno hirati. Dr. Košenina je bil v Ljubljani in okolici, kakor tudi daleč po Doljenkem splošno znan. Bil je svojačasno zdravnik okrajne bolniške blagajne, železniški zdravnik, nazadnje pa zdravnik OUZD. Kot tak je bil splošno priljubljen. Pokojnik je bil znan tudi kot navdušen turist, gojil je tudi plavalni sport. Pogreb bo jutri, v četrtek, dne 16. t. m. izpred pokojnikove vile, Cesta v Rožno dolino 6 na pokopališče na Viču. Bodi ohranjen pokojniku blag spomin, preostalom pa naše iskreno sožalje!

— **Energičen policijski šef.** Policijski šef v Velikem Bečkereku mora biti zelo ambiciozen in energičen mož. Te dni je poklical k sebi vse dimnikarje ter jim zabil, da morajo svoje dolžnosti vedno izpolnovati. Za dimnikarje so prišli na vrsto hotelirji, katere je prosil agilni policijski šef, da morajo imeti v tujskih sobah afiširane od policije vidirane cenike. Končno je pozval policijski šef vse tamkašnje kolesarje, da se zglase pri nem med 13. in 21. februarjem. Vsak od njih ima prinesiti seboj kolek za 5 Din in 10 Din gotovine, nakaž dobi seznam predpisov za vožnjo s kolesom. Seznam velja obenem kot izkaznica. Policijski šef upa, da bo s tem dosegel, da se bodo držali kolesarji predpisov, kar doslej v Vel. Bečkereku, pravtako kot še marsikje drugod, prav pogosto ni bilo.

— **Proces proti komunistom v Beogradu.** Kot znano, je izsledila policija meseca oktobra v Beogradu tajno komunistično organizacijo. Aretiranih je bilo okoli 50 oseb. Zoper polovico osumljenцев je bila preiskava ustavljena, 25 oseb pa je obtožilo državni pravdnik po zakonu o zaščiti države. Te dni se vrši obravnava. Obtoženci priznavajo, da so bili člani ilegalne zveze komunistične organizacije, seveda da trdijo, da niso vršili nobene protidržavne propagande. Med obtoženci je med drugim bivši narodni poslanec Sima Marković, par oninarjev, par študentov in več delavcev.

— **Paket potvorenih novčan.** Kot poročajo iz Subotice, je našel te dni kmet Franjo Stos v bližini Pačke Topole paket, v katerem se je nahajalo 380 potvorenih stotinarskih novčan. Stos je izročil paket orožnikom.

— **Rodbinska turedija starega pijanca.** Gostilničar Gjurio Lanski v Slavenskem Brdu, znan pijanec, se je sprl te dni radi ma-

lenkosti v kavarni s svojo soprogo. Prepričan je na česti in doma nadaljeval. Doma je pijanec nenadoma tako pobesnel, da je skočil iz spalnice v sosednjo sobo po lovsko puško, pomeril na svojo ženo in izprožil. Žena je dobila iz neposredne bližine vse šebre, kolikor jih je bilo v naboju, v prsi. Zgrudila se je pri priči, vsa krvava, mrtva na tla. To je pijanca hipoma izrežnilo. Ves skesan se je prijavil prostovoljno orožnikom. Seveda taji in trdi, da je hotel ustreliti samo v strop, da bi svojo ženo prestrašil, da pa se mu je puška predčasno izprožila.

— **Aretacija tolpe sleparjev.** V Subotici je bila te dni aretirana tolpa prevajanih goljufov, ki so osleparili tamkajšnje filijalko »Srbske banke« tekoma leta dni za več kot 100.000 Din. Lopovi so operirali s potvorenimi zemljkajničnimi izvečki.

— **Prpič smrtno obolet.** Prpič Mali je v preiskovalnem zaporu v Zagrebu nenadoma smrtono obolet. Prepeljali so ga v bolnico. Zdravniki čuvomijo, da bi dočkal glavno obravnavo, ki bi se imela vršiti začetkom marca.

— **800.000 kovinarjev izprtih.** Zveza nemške kovinske industrije je sklenila, da izpre z današnjim dnem vse delavce kovinske industrije. Prizadetih bo nad 800.000 delavcev, od tega samo v Berlinu nad 200.000. V poštev pridejo vsi delavci za obdelavanje železa in kovin, tovarni za stroje, orodje, elektrotehnične in slične tovarne. Oficijelni komunikom motivira ta korak Zveze nemške kovinske industrije s tem, da se ogromna, hitro si sledeča zvišanja delavskih mezd ne morejo nadaljevati, če naj se ohrani na svetovnem trgu sedanja, s trudom pridobljena pozicija izdelkov nemške kovinske industrije.

— **Število žrtev požara v zlatem rudniku v Northbaju.** Kot poročajo iz Northbaja je poginilo pri znanem požaru v tamkajšnjem zlatem rudniku vsega skupaj 39 oseb. Dolej so našli 30 mrtvecev.

— **Posledice orkana v Angliji.** Zadnji orkan v Angliji je zahteval 13 človeških žrtev. Večino so ubila drevesa, ki jih je ruval vihar. Nad 100 oseb je težje ali lažje ranjenih. Ob obali pri Nerseyu so našli barko, obrnjeno z dnem navzgor. Usoda šest mož broječe posadke ni znana. Pravtako ni nobenih vesti o dveh ribiških parnikih, ki so ju zanesli valovi na odprto morje in njuni posadki. Škoda, ki jo je orkan povzročil, se ceni na 20.000.000 funtov šterlingov.

— **900 ribičev na ledeni plošči.** Iz Berlina poročajo: Ruski parnik v Revalu je prošil estlandske oblasti, da priskočijo na pomoč 900 ruskim ribičem, ki so jih odnesli valovi na veliki ledeni plošči na odprto morje. Razven 900 ribičev se nahaja na ledeni plošči tudi 300 konj.

— **Brzovlak Dunaj-Bern** ponesrečil. Na neki postaji v bližini Innsbrucka se je zaleto v brzovlak Brn-Dunaj šest vagonov. Ob priliki karambolaže je bilo ranjenih šest potnikov in dva sprevodnika. Materialna škoda je neznatna. Vlak je vožnjo po karambolaži takoj nadaljeval.

— **Boj morskih roparjev s kitajsko topovsko ladjo.** Iz Londona poročajo: Te dni je napadlo deset morskih roparjev sedem velikih kitajskih džunk, ki so bile zasidrane v Rmeni reki, 17 milj pod Čang Linom. Roparji so ladje oplenili ter odvedli s seboj talce, med njimi tudi dvoje doklet. Džunkam je prihitela na pomoč kitajska topovska ladja »Bees«. Topovska ladja je talce osvobodila, dočim se je roparjem posrečilo pobegniti.

— **Umor španskega jezuita v Parizu.** V misijonskem poslopu v Parizu je bil te dni španski jezuit Peredes umorjen. Preiskava je ugotovila, da je sprejel Peredes neznane ga možakarja. Pozneje so našli jezuita pred njegovo pisalno mizo z razbito črepinjo mrtvega. Policija upa, da bo morila v kratkem izsledila.

— **Sin cesarjeviča Rudolfa in baronesa Večere.** Te dni se vrši na Dunaju kazenska obravnava zoper nepoboljšljivega pustolovca Antona Dobrohruško, ki se izdaja že 20 let za sina cesarjeviča Rudolfa in baronesa Večere ter goljufa na tej podlagi skoraj po vsej Evropi. Dobrohruška je osleparil zadnje leto pod prevzeto, da jih poroči, že preko 600 vdov in deklet. Nekaterim svojim žrtvam je izvalil vse prihranke. Med lahkokovrniimi ženami, ki so mu nasledle, se nahaja tudi več bogatih aristokratkinj. Z Dobrohruško vred sedi na zatačni klopi njegova zadnja žrtev, 50 let stara Luiza Nagy, bivša gospodinja pri grofu Karolyja. »Stara devica« se je bila v lopova tako zatreskala, da je lansko leto svojega gospodarja okradla, samo da je mogla lopovu Dobrohruški posoditi denar. Grof Karoly je prišel sicer tatvini prav hitro na sled, vendar se je pa nesrečnega dekleta, ki je kazalo bidek kes, usmilil ter ga pardoniral. Ko pa je kmalu nato za nekoliko časa odpotoval, se je Luiza ponovno izpozabila ter zastavila več grofovih dragocenosti, da je mogla posoditi svojemu »ljubčku« denar. Ko se je grof vrnil ter prišel stvari na sled, je bilo njegove ptoprežljivosti konec in vložil je ovadbo. — Dobrohruška se izgovarja, da ni kriv, češ, da ne more zato, če ga je obdarila mati narava s takimi prednostmi, da mora imeti vsako leto vsaj 100 svežih zarocenk. Dečko trdi, da ni nikdar nobene ženska za denar prosil, temveč da so mu ga dajale vse prostovoljno. Kar se tiče Lojzike, trdi, da ni vedel, da je bil denar, ki mu ga je posodila, ukraden. Lojzika pa svojo dejanje skesano priznava ter se zagovarja z neodoljivo silo, češ, da je Dobrohruško, ki je bil napram njej vedno tako sladak, tako silno ljubila, da mu ni mogla odreči ničesar.

— **Urejeno prebavo in zdravo kri** dozežemo z vsakdanjo rabo pol kupice prirodne grenčice »Franc-Josef«. Strokovni zdravniki

za motenje prehranjevanja hvalijo vodo »Franz-Josef«, ker vzpodbuja delovanje želodca in črevesa, poživlja presnavljanja, kri in emiljuje razdraženost živcev.

Ljubljana.

— **Udruženje jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov** — Sekcija Ljubljana vabi na debatni večer, ki se bo vršil v petek, 17. februarja ob 20. uri v lastnem družabnem lokalu na Kongresnem trgu št. 1 (II. nadstropje). Referiral bo g. dr. ing. M. Kasal o »Obrabenskih normah železobetonskih konstrukcij«. Vabljeni vsi člani in vsi, ki se zanimajo.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani in za ljubljansko okolico** obveščala vse svoje člane, ki zaposlujejo vajuence, da se vrši zaključek I. semestra na gremijalni trgovski šolji v sredo dne 15. t. m. ter se bodo pri tej priliki razdelila spričevala. Učni gospodarji naj zahtevajo od vajuencev spričevala na vpogled. Nacelstvo.

— **V »Grajski kletki«** (prej pri Fridrihu) Mestni trg 13, toči priznana pristna štajerska vina I. Južnoštajerska vinarstva zadruga.

— **Coward »Nedeljski oddih«.** Premijera te izredno duhovite in zabavne komedije, delo ameriškega pisca Cowarda se vrši danes v sredo ob 20. uri v ljubljanski drami. »Nedeljski oddih« (Weck-end) si je osvojil ves svet in danes s svojo duhovito in zabavno vsebino razveseljuje vse. Ljubljanska zasedba je sledeča: Judita Bliss — ga Medvedovca, David Bliss — g. Kralj, Sorel Bliss — gna Silva Danilova, Simon Bliss — g. Jan. Mira Arundel — gna Debeljakova, Rihard Greatham — g. Gregorin, Jackie Coryton — gna Vida, Sandy Tyrell — g. Cesar in Klara — gna Rakarjeva. Dejanje se vrši v veliki scbi na letovišču v Cookhamu. Režija je v rokah profesorja g. Osipa Sesta. Nova inscenacija pa se je napravila v gledališki slikarni po osnutkih scenografa akademikega slikarja prof. Vavpoliča. Premijera se vrši za premierski abonma.

— **Petindvajsetletnica umetniškega delovanja g. Julija Betetta,** se proslavi v ljubljanski operi v soboto, dne 18. t. m. ob pol 20. uri zvečer. Slavljenec, naš najodličnejši umetnik in pevec poje v tej operi vlog Plunketa, bogatega zakupnika. Poleg njega nastopijo še ga Davidova kot ladi Harriet in ga Medvedovca kot njena družica Nansy. G. Banovec poje vlogo Lyonela in g. Janko lorda Tristana. Sodnik v Richmondu je g. Perko. Opero je nastudiral kapelnik g. Neffal, zredi-ral pa ravnatelj opere g. Mirko Polič. Predpredaja vstopnic za to slavnostno predstavo se že vrši pri dnevnih blagajni v operi po običajnih opernih cenah. Uprava izrecno pripominja, da za to predstavo ne veljajo nikaki popusti.

— **Če hočete naši mladini privoščiti malo neskaljenega veselja** pošljite jo v soboto, dne 18. t. m. ob štirih popoldne v ljubljansko dramo, kjer bode kraljevala na dramskem odru Snegulčica in pa njeni škratje. Cene za to predstavo so tako nizke, da je tudi najsiromahnejšemu otročičku omogočen vstop ta dan v gledališče, saj se dobe stojišča po 2 dinarja in 1 Din, sedeži po 4, 6, 8 in 10 Din, lče za po 40 Din.

— **V ljubljanski drami gostuje v sredo dne 22. t. m. g. Kohout Edvard,** prvak Narodnega divadla v Pragi. Odlični gost igra naslovno vlogo v Shakespearjevi tragediji »Hamlet«. Predstava se vrši kot izven predstava, ter opozarjamo na njo vse ljubitelje slovenske drame.

— **Sporod rumunskega koncerta pevskega zbora »Kontarea-Romanieic«** dne 20. t. m. v Ljubljani. I. del obsega razne duhovne pesmi in sicer: Dima: Himna oznanjenja, Schütz: Slava ti Krist! Finale iz pasijona sv. Matevža. Teodoresco: 7 varijacij na staro nabožno orijentalško melodijo. Dima: Zeleni in svileni žibelka. Neznani avtor: dve božični pesmi in XIII. stoletja. Muzicesco: Nabožen koncert. V II. delu prinašajo večinom tuje avtorje in sicer: Beethoven: Spokorna pesem. Moniuszko: Kozak. Mokranjac: Kozar. Rameau: Pesmi na dude. Jora: Stari in Ko je zvonil. III. del pa nam prinaša same rumunske skladbe in sicer: Teodoresco: a) Doina, b) Zeleni list, c) Pastirica in kukavica. Vidu: a) Odmev iz Ardeala, b) Hči Lugojeva (banatski ples). Galinesco: To kar ima ona. Muzicesco: Ples duhovnov. Mavila: Batuta (rumunski ples). — Zborovodja je ravnatelj Marcel Botecz. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— **Karneval v Seviliji** obiščejo najlepše Španjolke in najslavnejši toredorji, kateri nastopijo v številnih nacionalnih igrah v pestro dekoriranih dvoranah Narodnega doma. Nad 40 godbenikov bo vžigalo mladino k plesu. Najkrasnejše maske pridejo na pustni torek na 65. Sokolovo maškerao v Narodni dom.

— **Abonenti se sprejmejo na dobro,** tečno, domačo hrano. Mestni trg št. 13 »Grajska klet«.

— **Otroška maškera »Atene«** v Narodnem domu je privabila še vsako leto polno dvorano občinstva. Segajte pridno po legitimacijah, ki se izdajajo istotam v soboto od 10. do 12. ure in od 16. do 18. ure.

— **Požitek samomora.** Brezposelnemu delavcu Antonu Sojerju na Kodeljevem je umrl nezakonski, tri mesece stari sin. Sojer je izpil ob mrtvaškem odru v samomorilnem namenu stekleničko strupa. Prepeljali so ga v bolnico, kjer so mu izprali želodec. Mož je izven nevarnosti. Vzrok samomora: duševna depresija.

Celje.

— **Vstajenje (Tolstoj, dramatiziral Bataille).**

— **Vstajenje** spada gotovo med najlepše vzpizoritve na našem odru nele v tej sezoni ampak sploh vse dosedanje. Vtis, ki ga dobiš gledajoč gledališko predstavo se sicer ne more primerjati z utisom, ki ga dobiš po čitanju romana, ki ti ga tudi najvestnejši in umetniški dovršeni film ne more pritarati; vprašanje pa je, če bi komu dramatičarja v celoti bolj uspela nego je Batailleu? Isto

usodo delijo vsi Tolstojevi romani v kolikor se jih skuša dramatizirati. — Za vlogo Nehljudova ni primernejše osebe pri našem diletantskem gledališkem ansamblu kakor g. F. Gradišnik. Vlogo je rešil v splošno zadovoljnost. Kazal pa je v zadnjih dejanjih preveč stičnega mira, ki bi ga čitatelj Nehljudovu in takim razpoloženju ne prisodil. Po mojem mnenju ga Vrbach - Sadarjeva v tej sezoni še ni podala nobene vloge tako popolno kakor tokrat vlogo Katjuše, to ne toliko v začetku kakor pričenši s 3. dejanjem. G. Pfeifer je v tej kreaciji malo popustil. Igra gđ. Součeve je zelo prikupljiva — rabi pa še trajne korekture. Afektiranost in pretiravanje ne prijeta — najmanj v igri; temu se skuša gđ. Součeva ogibati. V tej vlogi je že znatno napredovala. G. Segula je imel z zborom več sreče kakor z nastopom. G. Marolt je dobro rešil vlogo zdravnika; videli smo ga prvič na našem odru, gotovo ga bomo še večkrat. Ječar (g. Hojkar) bi lahko manj razbijal s sabljo, podal pa verodostojnejša ječarja. Naj ne pozabim omeniti Tihona (g. Zemljič), ki je bil za stare kosti malec prepričen. Simpatično je nadalje podal juda - nihilista g. Bele. — Scenarija je bila posrečena najbolj v zadnjem dejanju (kjer je bila ruska, drugje tega ne bi slutil kljub ikoni). Gledališče je bilo (nezaslišano čudo) polno naj bi bilo tako tudi pri bodočih predstavah. M. R.

— **Princ Karneval se poslavja.** Ob slovesu priredi »Sokol« v celjskem domu maškerao. Na odru bo sedel v največjem sodu iz celjske vinarstva zadruga Diogenes in pridigoval občinstvu o skromnosti — na drugi strani pa bo v ribniku kvakala žabja družina. Okoli piramide se bo sprehajala egipčanska skupina, med tem ko bodo kazali svoje življenje v pragocdu (pod galerijo) divji Afrikanci. Ne bo manjka aerodrom z aeroplanom (če se bo komu posrečilo vzleteti po dvorani) niti ameriških rokoborcev. Poselite torej letos sokolsko maškerao.

DRUŽABNI VEČER NARODNE RADIKALNE STRANKE V LJUBLJANI.

Družabni večer, katerega je priredil Mestni odbor Narodne radikalne stranke v nedeljo, dne 12. februarja t. l. povodom kratne slave Narodne radikalne stranke, je izpadel jako lepo v vseh ozirih. Obisk je bil nepričakovano mnogobrojen. V lepo okrašenem steklenem salonu v hotelu »Miklič« v Koldvorski ulici, se je zbralo ob 8. uri zvečer toliko zavednih članov in njihovih svojcev, da mnogi niso dobili več prostora in so se morali zadovoljiti v sosednjih prostorih, ki so bili tudi kmalu zasedeni. V okinčanem salonu je vsela na glavni steni dekorirana slika Njegovega Veličanstva kralja Aleksandra I. Sliki nasproti pa je stala miza na kateri je bil pripravljen kolač, vino in sveča. Slavnost so počastili osebo gg.: Veliki župan dr. Fran Vodopivec, prota Dimitrije Jankovič, kamniški župan Fran Kratnar v spremstvu g. Keržmanca, intendant Narodnega gledališča ing. Kregar, celokupno predsedstvo Mestnega odbora, domalega člani Mestnega odbora s svojimi družinami in mnogo pravih somišljenikov radikalov.

Kmalu po 8. uri je pri obredni mizi opravil g. prota obred sekanja kolača pri katerem obredu sta kumevala gg. dr. Ravnihar in dr. Luce Treo kot domačin pravoslavne cerkvene občine. Obred se je vršil v staroslovenskem jeziku, kar je posebno ugajalo navzočim. Po izvršenem obredu je v lepem govoru g. prota Jankovič navzočim obrazložil pomen krstne slave, v katerem je zlasti povdarjal edinstvo in bratstvo, ki naj vlada med brati in sestrami na korist celokupnega naroda naše države, brez razlike vere in narodnosti po besedah »Brat mi mio koje vere bio« ter odločno povdarjal, da ta slava ni samo verskega ampak tudi nacionalnega značaja. Za te odkritosrčne besede je žel govornik veliko odobravanje.

Za njim je povzel besedo predsednik Mestnega odbora g. dr. Ravnihar, ki je najprvo pozdravil doše odličnjake, v nadaljnjem svojem govoru je pa povdaril, da je prirejena krstna slava Narodne radikalne stranke v Ljubljani prvič prirejena, ter izrazil svoje srčno zadovoljstvo nad obitnim pose-ptom od strani članov in njihovih družin. V svojem navdušenem govoru se je spominjal v lepih besedah dveh zaslužnih velemož, ki imata za narod in državo nevenljivih zaslug. Koncem govora so udeleženci vzklicali z navdušenimi klici slava pokojnima Nikoli Pašiču in Ljubi Jovanoviču. Dr. Ravnihar je žel za svoj krasni govor viharo odobravanje.

Slavnostno razpoloženje je zavladalo za tem govorom. Mojesterski kvartet nas je pa razveseljeval. Zaslužna pohvala in zahvala se jim je skazala s klici: še eno, še eno. Da, to so res pravi pevci. Posebna zahvala pa naj velja izbornemu solistu in njegovemu spremljevalcu na glasovirju, ker oba sta mojstra. Lepa glasba sega človeku v dušo. Tudi humoristično predavanje je mnogo pripomoglo k dobri volji.

Radio koncert smo poslušali le par komadov samo v kratkih odmorih. Za običajni kolo je bilo le malo prostora pri izhodu v sosednjem lokalu, zato je ples popolnoma izpadel. V prihodnje bo gotovo v tem oziru drugače poskrbljeno, da bo prišla tudi plesaljska mladina na svoj račun.

Prirejani družabni večer je v popolnem obsegu zadovoljil vse navzoče in uspel v moralnem oziru jako lepo, menim tudi, da bo Mestni odbor lahko odposlal Glavnemu odboru lep znesek prostovoljnih prispevkov za Pašičev spomenik.

Užitek tega večera je bil splošni vzklík, naj Mestni odbor še večkrat priredi take večere.

K lepemu večeru je pripomogla tudi vsestransko tečna in solidna postrežba hotelirja g. Mikliča. Ivič.

Širite »Narodni Dnevnik«.

Kratke vesti.

General Pangalos, bivši grški diktator, pride v kratkem v Atenah pred parlamentarno anketno komisijo in nato pred sodišče, kjer bo obsojen le na izgon, ker ga iz političnih vzrokov ne boje kaznovati na zapor.

Sovjetska banka je bila zopet otvorjena v Sangaju in sicer na zahtevo kitajskih trgovcev, ker financira le banka trgovino čaja z Rusijo.

Pri nadomestnih volitvah v izmajskem okrogu v Romuniji je edini kandidat romunski intelektualca Jorga, čegar izvolitev je s tem zasigurana.

Hoover, sedanjí ameriški trgovinski minister se je prijavil kot kandidat republikanske stranke za predsedniške volitve. Republikanska stranka ima tako štiri kandidate: Hoover, Curtis, Willis, Watson. Kdo bo očielen kandidat stranke je še negotovo.

Italijanski banke so znižale obrestno mero od 6 na 5 in pol odstotkov.

Ples „GRAFIKE“

se bo vršil dne 18. februarja v »Kazini«. Igra godba Dravske divizije in Jazzband Bony. Maske dobrodošle. Vstopnina 15 Din.

DRUGA ZIMSKA OLIMPIJADA.

Ze otvoritvene svečanosti v St. Moritzu so zelo trpele vsled neugodnega vremena, potem pa je nastal tak snežni vihar, da se je moral pričetek hockey-iger na ledu za pol ure odgoditi. Vendar se vreme tudi potem niboljšalo in igre so se morale pričeti, čeprav na regularen potek tekem niti misliti ni bilo.

Charlie Chaplin.

Vse to je prav lepo in napravi globok vtis, nastane pa drugo vprašanje: ali je Chaplin srečen?

Nekega dne je dejal svojemu tajniku: »Svet me hoče zadušiti. Ta mu je pa odvnil: »Toda saj imate vendar prijatelje, saj imate vse, česar se vam srce pože-li...« Chaplin pa je odgovoril trpko: »Pri teh vaših besedah se moram res smejati... Prav ničesar nimam, niti ene stvari na svetu... Nikogar ni, s katerim bi hotel govoriti... Sicer pa, dragi moj, nihče izmed nas tu nima mnogo. Gruča otrok smo, boječ se teme in zadovoljni smo, če napoči dan...«

Čez nekaj trenutkov je nadaljeval rekoč: »Čim več denarja, tem več skrbi. Ko smo bili otroci, smo doživeli mnogo gorja, denar pa mam je prinesel novega...«

Njegov tajnik pravi o njem sledeče: »Za masko klovna se skriva dramatik, ki je zelo nesrečen, žalosten in utrujen človek, izgubljen v oceano sanj...«

Ta karakteristika je gotovo točna. Vsi oni, ki poznajo Chaplina, so ga spoznali na ta način: neprestano mu švigajo po glavi porajajoče se ideje in slike, da se včasih človek čudi, kako ti možgani naravnost krešejo nove misli in ustvarjajo nesmrtna dela. Temu pa sledijo časi utrujenosti in oslabelosti. Chaplin je dober in darežljiv, to mu je prirojeno in k temu ga navaja njegov razum. Ne morda, da se omehta, če vidi revščino, temveč pravzaprav napravi nanj melanholičen vtis ali pa vzbuja v njem trpek od-

Kot prvi sta nastopili Avstrija in Švica in je potek igre zelo razočaral, ker se je računalo z zmago Avstrije kot evropskega prvaka; vendar pa je Avstrija tako slabo igrala, da je le vsled srečnega slučaja dosegla samo neodločno. — Nato je porazila Francija Ogrsko z 2:0, Anglija pa Belgijo s 7:3, kar je vzbudilo pravo senzacijo, ker je bila Belgija neoporečen favorit. — Hockey-tekma med Švedsko in Češkoslovaško je končala 3:0; največjo zaslugo na tej visoki zmagi je imel švedski vratar M. Johannsen, ki ni izpustil ni enega izmed številnih in močnih strelav Čehoslovakov.

Nedeljske hockey-igre so končale večidel s presenetljivimi rezultati, ker si je Poljska napram Švedski priborila neodločni izid ter je Francija Anglijo, ki je prejšnji dan predvedla tako sijajno igro, premagala s 3:2.

Najbolj je zopet razočarala Avstrija, lanski evropski prvak, ki je igrala proti Nemčiji 0:0 in ima sedaj le še malo upanja, da pride v semifinale. Taka šansa bi obstojala le tedaj, če bi tekma Nemčija : Švica končala tudi neodločno, ker bi potem vsa tri moštva skupine, koji pripada Avstrija, imela isto število točk. Slednjič je porazila Belgija Ogrsko 3:2.

Kot zadnja točka nedeljskega programa se je provedel tek vojaških patrolj, ki je tvoril obenem prvo smuško-sportno prireditve. Vsako moštvo je obstojalo iz enega oficirja in treh mož, ki so morali premagati na progi višinske razlike 110 m. Tekme se je udeležilo devet narodov, ki so se sledeče plasirali: 1. Norveška (3:50:47), 2. Finska (3:54:37), 3. Švica (3:57:04), 4. Italija (4:07:30), 5. Nemčija (4:15:02), 6. Češkoslovaška (4:14:07), 7. Poljska (4:33:45), 8. Rumunska (5:00:16) in 9. Francija (5:26:26). Francoska patrolja je šla torej za 1 uro 35 min. 30 sek. kasneje skozi cilj kakor zmagovalka Norveška.

TRAGEDIJA PETOSOLCA PAVLA KRANTZA.

Zaslišanje Hilde Schellerjeve.

Hilda Scheller stopi zelo nežirano in samozavestno v dvorano. Obtoženca, ki je do-

doslej stal, ob njenem prihodu pa sedel, ignorira. Je čedna deklica kostanjevih las, vitke rasti ter ima bujne, a la garçon ostrizene lase. V začetku govori bolj tiho in nekoliko afektirano.

Predvsem se razvije med zagovornikom in senatnim predsednikom živahna kontroverza, če naj se priča zapriseže ali ne. Sodišče sklone, da se dekle pred izpovedbo zapriseže. Vprašana glede razmerja z obtožencem izpove, da se za Pavla (nazivlja ga s krstnim imenom) izprva sploh ni brigala, ko pa ji je povedal njen brat, da je dečko tudi kos poeta, se je razvila med njima ljubezen. Hilda prizna, da sta se poljubovala. — Predsednik: Samo pri tem pa ni ostalo... Priča: Ne. Poljubovala sva se in šla sva tudi dalje. Toda do pravnega spolnega občevanja med nama ni prišlo. — Predsednik: Ali je prišlo mogoče do dotikanja. — Priča: Da. — Predsednik: Ali ste ga imeli radi. — Priča: Da. — Predsednik: Kdo pa je bil aktivnejši del? — Priča zastane beseda. — Predsednik: To nam morate povedati. —

Priča: Ne vem, kako mislite. — Predsednik: Ali niste občutili seksualnega poželjenja? — Priča: Da. — Predsednik: Ali morete Kranzu očitati, da se vam je vsiljeval? — Priča: Ne. — Predsednik: Kaj je bilo, ko ste prinesli Pavlu nočno odejo? — Obtoženka: Poljubovala sva se. — Predsednik: Pa niste imeli še neke druge tajne želje? — Priča: Ne vem. Mislim sem samo na to, da se bova poljubovala. — Predsednik: Toda ni ostalo samo pri tem. — Priča: Ne. — Predsednik: Ali ste bili oblečeni? — Priča: Ne.

Pri nadaljnjem zaslišanju se izkaže, da je Hilda Schellerjeva koketna in lažnjiva deklica. Pri svojih na Kranza precej obtežljivih izpovedbah pride v nasprotje z izpovedbami svoje prijateljice Elionore Rattijevo.

Ker je dobil Krantz pri sobotni porotni obravnavi živčni napad, je odredilo sodišče dvadnevni odmor. Včeraj in danes se nadaljuje zaslišanje prič. Sodba bo izrečena v petek.

CHARLIE CHAPLIN

v svojem največjem in najznamenitejšem filmu »Cirkus«, ki se je te dni z rekordnim uspehom predvajal v Berlinu in Dunaju.

por proti človeški usodi. Do tega ga je privedla njegova življenjska šola: mukepolna in žalostna otroška leta, težek boj za obstoj v mladeniški dobi in nič manj razočaranja, ki sta mu jih prinesla slava in bogastvo.

Večkrat se je dejalo, da so njegovi filmi anarhistični. Očitati so mu, da preblizu sledi boljševiškemu gibanju, čeprav je vedno odločno zanikal, da bi soglašal z Leninovimi nauki. On ni boljševik, temveč samo človek, ki se spominja revščine, človek kateremu sedanje bogastvo ni zasenčilo oči, da ne bi videl strašne splošne in večne revščine človeškega rodu. Charlie je v istini samo človek z vsem, kar vsebuje ta beseda. In ravno radi tega je velik in je dosegel višino, do katere je prišlo le malo ustvariteljev. Ni dvoma, da bodo otroci znancev pisali doktorske disertacije o onem, ki je usmeril kinematografsko umetnost proti veliki komediji. V njegovih filmih bodo našli vse to, kar nahajamo pri vseh pesnikih in pisateljih vseh narodov, od Alphonsa Daudeta do Dostoevskega, od Thomasa Hardyja pa do Henrika Batailla. Pisali bodo tudi o čudovitem razvoju, ki je dovedel Charlieja od prvih njegovih klovnskih filmov do tragične globočine »Javnega muenja«. Neki dan se bo točno dognalo, kako je Chaplinova umetnost blizu mehničnemu humorju Marka Twaina, sarkazmu Bernharda Shawa in večni komiki Moliéra.

Po mojem mnenju obstoji velikost Chaplina najbolj v tem, da črpa globoko inspiracijo svoje umetnosti iz sebe, iz moralnih in fizičnih bolezni svoje mladosti, iz svoje preteklosti in iz sedanje trpkosti. Njegov genij

obstoja iz živega mesa in krvi.

In če japonski kuli v predmestju Nagasaki, Arabec, ki se je preselil iz srede maroških puščav v Pariz, trdi nemški kmet ali pa angleški rudar ploskajo, ko gledajo z ljubeznijo »Kida«, »Romarjat«, »Plačilni dan« ali »Lov za zlato«, se ravnatoko veselijo pri teh filmih ruski mušiči, poprečni Francozi, ki so vzljubili svojega Charlota, južno-ameriški delavci, ki se navdušujejo za svojega Carlita, ali pa mi v svoji megleni dolgočasni Ljubljani. Ljudje vseh plemen, jezikov in veroizpovedi ljubijo Charlieja Chaplina na enak način, to pa zato, ker zna vso človeško revščino izraziti v enem pogledu ali pa z eno kretnjo. Ves svet vidi svojo lastno ubožstvo in nesrečo v njegovih filmih, katerih vsak pomeni eno postajo križevga pota našega brata Charlieja Chaplina.

20. poglavje.

Charlie Chaplin in bodočnost kinematografije.

Ogledali smo si življenje in delovanje tega velikega umetnika, preštudirali smo njegove nazore o filmski umetnosti in o umetnosti sploh ter spoznali, kako resno in globoko pojmuje Chaplin svoje življenjsko delo. Naša studija o Chaplinu bi ostala nepopolna, ako si ne bi ogledali mnenja drugih, predvsem evropskih umetniških in estetskih krogov ter to mnenje primerjali s Chaplinovim naziranjem o filmski umetnosti in njeni bodočnosti. V sledečem hočemo navesti par misli francoskega esteta dr. Elije Faurea, kojega ime je znano daleko preko meja njegove domovine, kajti napisal je številna in

važna dela o estetiki in slovstvu, predvsem pa se je proslavil s svojo knjigo »Essai sur Cézanne« in veliko zgodovino umetnosti, koje knjigotirski uspeh je bil vprav velikanski. Sledeča izvajanja Faureova o kinematografski umetnosti se popolnoma krijejo s tem, kar si je Chaplin stavil za ideal pred petnajstimi in še več leti. Dr. Faure pravi sledeče:

Navajeni smo izražati se v zdavnaj splošno priznanih oblikah, govorimo o umetnosti z izrazi, ki so vzeli iz slikarstva, kiparstva, godbe, stavbarstva, plesa, slovstva, gledališča in celo fotografije, tako, da je vsakdo izmed nas navajen, da se v kinematografiji izraža v izrazih ene teh umetnosti, ki jo je poprej najraje gojil in najbolje razumeval. V začetku je torej večina ljudi smatrala kino za neke vrste gledališče, udeležujoče se potom fotografije, drugi so jo spravljali v zvezo z godbo, tretji pa splošno s plastiko. Jaz sem tudi bil eden izmed tistih. Še danes sem mnenja, da nas plastična vzgoja najbolje pripravlja na kino, kajti ta nas dosega potom vida. Toda to je tudi vse: kino ni niti slikarstvo, niti arhitektura, niti ples, niti godba, niti slovstvo, niti gledališče, niti fotografija, temveč je kino. In kino je najmanj ravno tako različen od teh osem jezikov, kot se vsak teh osmih jezikov razlikuje od vseh ostalih. Kino ne zavisi od nobene druge umetnosti, pač pa jih vsebuje, jih urejuje in si prilagodi vse, ter si tako svojo lastno moč poveča z ostalimi umetnostmi, a tudi moč ostalih umetnosti povečuje s svojo. Tu mislim mnogo bolj na možnosti kot na udeležitve vizuelne simfonije, ki se vedno bolj razvija. (Dalje prih.)

Od dobrih so najboljši

šivalni stroji in kolesa

znamke

GRITZNER in ADLER

za dom, obrt in industrijo.

NOVOST! Šivalni stroj kot: Damska pisalna miza. — Samo pri

JOSIP PETELINCU

LIUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Pouk v vezenju brezplačen.

15 letna garancija. Tudi na obroke.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2388.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

Marica Košenina roj. Potočnik naznanja v svojem in v imenu svoje sestre Zalke Potočnik vsem sorodnikom prijateljem in znanecem, da je njen dobri mož, svak, brat in stric, gospod

med. univ. dr. PETER KOŠENINA

zdravnik uradnik OUZD, zdravnik Monopola, okrožni zdravnik v p. in bivši železniški zdravnik,

danes, dne 14. februarja t. l. ob 2. uri zjutraj po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 65. letu starosti boguudano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v četrtek, dne 16. februarja 1928 ob 2. uri popoldne izpred njegovega doma, Cesta v Rožno dolino 6, na pokopališče na Viču, kjer se truplo položi v rodbinski grobnici k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 14. februarja 1928.

Brez posebnega naznanila.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA SIMON GREGORČIČEVA UL.

za naročila v tiskarsko stroko spadajočih del.

MALI OGLASI

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Premog - Čebin: Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

Šivilja,

dobro izurjena, išče službe. Gre živati tudi na dom. — Naslov v upravljalni listi.

Proda se

lepa starinska oprema iz 16. stoletja. Ogled na velesojmu.

Širite »Narodni Dnevnik«